

**Havonta jelentkező sorozatunkban régi mikrofilmekről digitalizált folyóiratainkból
szemezgetünk Önöknek. Egy-egy érdekes cikk erejéig visszarepülünk a múltba,
hogy felidézzük, miről írtak a lapok évtizedekkel ezelőtt.
A teljes gyűjtemény és további érdekességek elérhetőek online archívumunkban.
Böngésszen bátran honlapunkon!**

Nógrádi Lapok és Honti Híradó 1873. szeptember 7. 1. évfolyam 36. szám p.2.

A NÉPTANÍTÓ TEENDŐI A TANÉV MEGKEZDÉSE ELŐTT

Ha szabad a szakértő gazda közönségnek az egyes év- és időszakokra vonatkozó javallatok, vagyis inkább gyakorlati tapasztalat folytán megalapított elvekkel a teendők utasításául, a nyilvánosság terére lépni, annál inkább hiszem, hogy nem véték vele, ha a népnevelés – vagy helyesebben – a népoktatás ügyében a tanév kezdete előtt közzé teendő eljárásra nézve megalapított egyes módokat, melyek leginkább a formalításra vonatkoznak, elősorolandók.

Véleményem szerint, aki az alább elősoroltak szerint járt el eddig is, annak nagy lelki megnyugvására szolgál, hogy ő is ily elveket követett; az pedig, ki így nem cselekedett, helyesb irányt nyerhet a teendőkre nézve, mind saját könnyebbségét, mind pedig az ügy nagyobb előnyét tekintve.

Leginkább csak az elkerülhetetlen főbb pontokra terjeszkedvén ki, a hivatalát pontosan teljesíteni szerető tanító a tanév közeledtével e következőkre terjeszti ki figyelmét:

1-ször. Még a szünidőn át egybeírja magának a 6-12 és 13-15 éves tanköteleseket; az e tanévre eső 6 éves új tankötelesek anya-könyvi kivonatát magának a lelkészi hivataltól megszerezni.

2-szor. A község által megszereztetni magának a törvény parancsolta (és a Néptanítók lapja minden számában közölt) felvételi naplót (A. minta) anya-könyvi ivateket (B. minta); mulasztási (C. minta); és nyilvántartási naplót (D. minta). Természetesen, a község tanköteleseinek számához kiszámított mennyiségben.

3-szor. Megkészíti magának a tan- és óratervet és a tanórák beosztását annyi osztály szerint, a hány osztályt remél – tanítványainak a tanításban tett előhaladottságát ismerve – már az új tanévben megállapítani; tekintettel a népokt. törvény által minden népiskolára kivétel nélkül elrendelt 6 osztály fokozata megállapítására. (Lásd, a vall. és közokt. ministerium által az 1868. évi XXXVIII. t.cz: értelmében a népiskolák számára kiadott tantervet.)

4 szer. Minden egyes előadandó tantárgyra vonatkozó s a magas kormány által jóváhagyott tankönyvek jegyzékét tanítványai számára, hasonlóan üzen tantárgyakhoz megkívántató segédkönyvekről a tanító számára szóló jegyzéket úgy állítsa össze, kivált az előbbeni, miszerint ebből világosan kitűnjék, hogy minden osztályban milyen könyvek fognak az új tanév beálltával használatba vétetni. Ugy szintén a legszükségesebb taneszközökről is.

Mindezek azután az illető iskola hatóság, vagyis iskolaszék elé terjesztendő jóváhagyás végett azon okból is, hogy ezek nem teljesülése esetében a felelőség a tanító vállait nem, hanem azt terhelendi, ki a követelmény szerint eleget nem tett.

Ezen elősoroltak másolata pedig évről évre a könyvtárba helyeztessék el, hogy a tanfelügyelő netán még az év elején teendő látogatása esetén, amidőn az illető iskola egész évi tanmenetéről magának tudomást akarna szerezni; azonnal előmutattathassék. S végre, hogy az utódnak rend, pontosság és a követett tanmenet tekintetéből példányul és irányul szolgáljon.

Ezek lennének a főbb pontok, a többi kisebb részletek a szükséghez képest önnön magokat tüntetendik elő.

Igaz, a tanítás körüli óriási rész a tanítóé ugyan, de mi kizárólag ezen, ugynevezett formalitásokat illeti, fele részben az illető eljáróságot is terhelendi, a mennyiben egyrészt törvényes és szigorú, másrészt honfiúi szoros kötelességük a tanköteles gyermekeket a kellő határidőre az iskolába rendelni és a tanító által a tanításhoz kijelölt a nélkülözhetlen eszközöket megszerezni. Mert ahol iskolás nincs, ott tanítani nem lehet; ahol pedig hanyagul járnak, s ehhez még a tanítási eszközök is hiányzanak, ott kellő eredmény épen nem várható.

Az elmondottak mind csak formalitások ugyan, de amelyek a dolog lényegére elkerülhetlenül szükségesek. Mert: nem képzelhető oly cselekmény, melynek lényegét legalább is fele részben a formalitás ne segítené elő; s mert: ki czélt és eredményt óhajtott elérni, annak akarni kell az eszközöket is. –